

Lubuski Urząd Wojewódzki
w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wlkp.
PS-I.431.2.1.2017.TOzi

PROTOKÓŁ KONTROLI SPRAWDZAJĄCEJ

przeprowadzonej w dniu 01 lutego 2017 r.
w Ośrodku Pomocy Społecznej w Starym Kurowie
66-540 Stare Kurowo; ul. Kościuszki 77/4

Działając na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017r., poz. 1769), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.);

Zespół kontrolny w składzie:

- **Teresa Ozimek** Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 5-1/2017 z dnia 24 stycznia 2017r. - *przewodnicząca zespołu kontrolnego;*
- **Krzysztof Frisoli** Starszy Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 5-2/2017 z dnia 24 stycznia 2017r. - *członek zespołu kontrolnego;*

przeprowadził w dniu 01.02.2017 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Starym Kurowie kontrolę sprawdzającą w zakresie realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych na skutek kontroli problemowej przeprowadzonej w dniu 29 stycznia 2016 r.

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

Celem kontroli było zapewnienie prawidłowej realizacji ustawowych zadań przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Kurowie (*w dalszej części protokołu zwany Ośrodkiem*).

Kontrola obejmowała dokumentację świadczeniobiorców wymagających usług opiekuńczych oraz opieki całodobowej osobom starszym.

Pismem z dnia 27 kwietnia 2016 r. znak: PS-I.431.1.1.2016.TOzi wydano jednostce zalecenia:

1. Osobom o ograniczonej sprawności, którym przyznano usługi opiekuńcze, rozszerzyć pomoc o inne formy w oparciu o udokumentowaną ocenę ich potrzeb i możliwości funkcjonowania w środowisku.

2. Rozważyć rozwój alternatywnych do usług opiekuńczych, czy pobytu w placówkach całodobowych form pomocy (dom dziennego pobytu, rodzinny dom pomocy, mieszkania chronione itp.).
3. Prowadzić bez zbędnej zwłoki postępowania w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej dla zapewnienia osobom wsparcia właściwego do ich potrzeb i bezpieczeństwa. O przyczynach zwłoki zawiadomić stronę, (art. 35 i 36 kodeksu postępowania administracyjnego).
4. Zabezpieczyć stosowne pełnomocnictwa, upoważnienia w przypadku, gdy sprawę załatwia inna osoba niż klient.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli.

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Pomoc osobom zależnym świadczona w ich środowisku.
2. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym.
3. Dienne formy pomocy świadczone osobom zależnym.
4. Warunki do realizacji zadania.

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 23 stycznia 2017 r. znak: PS-I.431.2.1.2017.TOzi.

[Dowód: akta kontroli str. 1-17]

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Wioletta Zakrzewska-Jarmuszkiewicz - Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Kurowie.

USTALENIA

Ad. 1. Pomoc osobom zależnym świadczona w ich środowisku.

Ustawa o pomocy społecznej zobowiązuje gminę do zorganizowania opieki osobie zależnej - z powodu, wieku, niepełnosprawności, przewlekłej choroby. W sytuacji gdy osoba taka wymaga częściowego wsparcia – gmina zapewnia wsparcie w formie usług opiekuńczych, domu dziennego pobytu, rodzinnego domu pomocy. Realizujący te zadania ośrodek pomocy społecznej, powinien zatem posiadać wiedzę o potrzebach osób zależnych przebywających w środowisku.

Zagadnienie to kontrolujący zbadali pod względem sposobu realizacji zalecenia o treści „Osobom o ograniczonej sprawności, którym przyznano usługi opiekuńcze, rozszerzyć pomoc o inne formy w oparciu o udokumentowaną ocenę ich potrzeb i możliwości funkcjonowania w środowisku”. Ocenie poddali następujące dokumenty:

WGC

głw

1. Uchwałę Nr XXV.140.2016 Rady Gminy Stare Kurowo z 28 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i ustalania odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania,
2. rejestr wniosków wpływających do OPS,
3. wybrane losowo akta klientów objętych usługami opiekuńczymi, wsparciem w formie zasiłków stałych, bezdomnych,
4. Umowę Nr OPS.119.1.2016 zawartą 29 grudnia 2016 r. na okres od 01.01.2017 do 31.12.2017 pomiędzy OPS a Fundacją na Rzecz Rozwoju Zasobów Ziemi Dobięgniewskiej – Centrum Integracji Społecznej z siedzibą w Starym Kurowie, dot. świadczenia usług opiekuńczych przez opiekunki.
5. Karty pracy opiekunek środowiskowych (indywidualny zakres usług), kwartalne rozliczenie usług opiekuńczych.

Kontrolujący ustalili, że gmina realizuje zadanie obowiązkowe w formie usług opiekuńczych osobom, które o nie występują.

OPS umową zlecił Fundacji realizację usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania klienta. Ich główny zakres obejmuje: podstawową pielęgnację, pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspieranie w procesie leczenia i rehabilitacji, podtrzymywanie aktywności społecznej, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, wsparcie emocjonalne. Koszt 1 godziny wynosi 9,00 zł. Na dzień kontroli usługi świadczyło 10 opiekunek. Dziewięć z nich to uczestnicy Centrum Integracji Społecznej, natomiast 1 jest instruktorem zawodu. Opiekunki rekrutowane są spośród tych klientów pomocy społecznej, którzy wyrażają wolę usamodzielnienia się. Osoby te zatrudnione są w CIS, w ramach zatrudnienia socjalnego, a przygotowanie do wykonywania pracy w charakterze opiekunki osoby starszej uzyskują w ramach szkoleń prowadzonych przez instruktora ds. usług opiekuńczych (aktywizacja klienta zagrożonego wykluczeniem społecznym). Rozwiązanie takie pozwala na skuteczną realizację dwóch ustawowych zadań gminy z zakresu pomocy społecznej, kontrolujący oceniają ten sposób jako dobrą praktykę.

Z danych statystycznych MPiPS-03 wynika, że w 2016 r. z pomocy w formie usług opiekuńczych korzystało 29 osób, podobnie jak w dniu kontroli. Z rejestru wniosków wpływających wynika, że w roku 2016 wpłynęły do Ośrodka 603 wnioski, w tym 32 na usługi opiekuńcze, 2 wnioski na umieszczenie w DPS, natomiast w roku 2017 – ogółem 102 wnioski, w tym 4 na usługi opiekuńcze. Wszystkie wnioski o usługi opiekuńcze ośrodek rozpatrzył pozytywnie. Celem zbadania sposobu ich realizacji w stosunku do potrzeb klientów, kontrolujący poddali ocenie sześć losowo wybranych akt klientów. Z przedłożonej kontrolującym listy osób objętych usługami – wybrano akta 6 klientów najstarszych oraz prowadzących jednoosobowe gospodarstwo domowe. Numery ostatnich decyzji tych osób:

1. OPS.PS.4425.17.2017.RG z dnia 03.01.2017 r.
2. OPS.PS.4425.16.2017.RG z dnia 03.01.2017 r.
3. OPS.PS.4425.7.2017.ES z dnia 03.01.2017 r.

4. OPS.PS.4425.1.2017.ES z dnia 03.01.2017 r.
5. OPS.PS.4425.11.2017.ES z dnia 03.01.2017 r.
6. OPS.PS.4425.12.2016.ES z dnia 11.01.2016 r.

Ustalono, że wymiar świadczonych usług nie jest adekwatny do potrzeb klientów. Pięć spośród badanych osób ma trudności w poruszaniu się. Dwie są leżące (z poz. 2 i 3), jedna porusza się na wózku inwalidzkim (z poz. 1), jedna po złamaniu szyjki kości udowej (z poz. 5) jedna z upośledzeniem narządu ruchu (z poz. 6). Wszystkie są w podeszłym wieku (od 74 do 91 lat) i przewlekle chore. Wszyscy prowadzą samodzielnie gospodarstwo domowe, przy czym osoby leżące zamieszkują u rodziny (córka, siostrzenica). Rodzina pomaga w opiece, w dni wolne od pracy. Usługi opiekuńcze są świadczone osobom leżącym, osobie na wózku oraz osobie z upośledzeniem narządu ruchu po 2 godziny w każdym dniu roboczym, osobie po złamaniu nogi – 2 godziny przez 2 dni robocze w tygodniu, osobie poruszającej się – 2 godziny przez 3 dni. W opinii kontrolujących, 2 godziny usług dziennie i opieka rodziny w dni wolne - nie zaspokajają potrzeb klientów niesprawnych ruchowo, szczególnie leżących. Są całkowicie zależne od innych osób i pozostawienie ich samych – może zagrażać ich bezpieczeństwu.

Celem zbadania potrzeb innej grupy klientów, którzy ze względu na stan zdrowia mogą wymagać wsparcia, analizie poddano dokumentację osób, korzystających z zasiłku stałego. Z przedłożonej kontrolującym listy 42 zasiłkobiorców stałych, wybrano 2 osoby. Wybrano osoby, które posiadały orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności z powodu schorzenia narządu ruchu oraz zamieszkiwały na wsi. Ostatnio wydane decyzje dla tych osób to:

1. Decyzja nr PS.PS.4410.32.2015.KM z dnia 15.10.2015 r.;
2. Decyzją nr OPS.RŚ.4501.34.DP.2013.2014 z dnia 23.05.2014 r.

Kontrolujący ustalili, że osoby te wymagały opieki, Ośrodek przyznał wyłącznie pomoc finansową. Osoby w wieku 45 i 60 lat. Obie niesprawne ruchowo; jedna leżąca, jedna na wózku inwalidzkim, obie przewlekle chore (cukrzyca, białaczka, porażenie dolnych kończyn – poz. 1, amputowane kończyny – poz. 2). Obie prowadziły samodzielne gospodarstwo domowe. Osobie leżącej pomagała rodzina - matka przygotowywała posiłki. W orzeczeniach o niepełnosprawności znajdują się wskazania o konieczności zapewnienia długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby, w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji tych osób. Osoba leżąca zmarła 10.03.2016. W opinii kontrolujących obie wymagały wsparcia w formie opieki. Ośrodek znał ich sytuację, nie podjął jednak działań w kierunku zapewnienia adekwatnej do potrzeb formy pomocy (poza świadczeniem finansowym). Podobnie jak w przypadku leżących klientów usług opiekuńczych – kontrolujący uznają, że zagrożone było bezpieczeństwo tych klientów.

Celem zbadania sposobu zapewnienia wsparcia niesprawnym klientom bezdomnym lub przebywającym w schroniskach/noclegowniach - kontrolujący pobrali do oceny akta 2 osób. Z danych statystycznych MPiPS-03 za 2016 r. na dzień 31 grudnia 2016 r. wynika, że 3 osoby

WGRP

skorzystały z pomocy OPS z powodu bezdomności, w tym 1 osoba przebywała w noclegowniach, schroniskach. Z przedłożonej kontrolującym listy bezdomnych – wybrano 2 osoby, które przebywały w całodobowo działających placówkach. Ostatnio wydane decyzje dla tych osób:

- OPS.PS.423.1.2016.RG z dnia 20.01.2016 r.
- OPS.PS.4426.5.2016.ES z dnia 07.04.2016 r.

W obu przypadkach podjęte działania nie były adekwatne do potrzeb klientów. Jedna z tych osób niesprawna ruchowo – 64 lata, druga uzależniona od alkoholu – 37 lat. Klient niesprawny ruchowo został umieszczony w domu pomocy społecznej, a do tego czasu zamieszkiwał u siostry. Z wywiadu środowiskowego wynika, że klient przebywając u swojej siostry miał zapewniony pokój z dostępem do innych pomieszczeń do czasu umieszczenia w placówce. Z dokumentu nie wynika, czy ww. osoba była objęta opieką swojej siostry. Z wywiadu wynika jednak, że klient jest osobą schorowaną i wymaga częściowej pomocy innych osób w czynnościach dnia codziennego - brak informacji o wskazaniach do zapewnienia wsparcia w formie usług opiekuńczych. Klientka ze względu na stan zdrowia kwalifikuje się do umieszczenia w domu pomocy społecznej, ponadto z mężem oraz dziećmi nie utrzymuje kontaktu (od kilku lat osoba bezdomna). Klientka na miejsce w placówce całodobowej oczekiwała 40 dni. W drugim badanym przypadku klient początkowo przebywał w schronisku Pomorskie Centrum Bliźniego, następnie został skierowany do Pogotowia Społecznego w Poznaniu na terapię uzależnień. Aktualnie Ośrodek nie posiada wiedzy o miejscu pobytu klienta. W wywiadzie środowiskowym brak informacji nt. kontaktowania się z Pogotowiem, dokąd klient udał się po odbytej terapii. Z klientem tym nie realizowano indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności, co kontrolujący oceniają negatywnie. W opinii kontrolujących program zwiększa szanse na osiągnięcie celu.

Ustalono że **postępowania administracyjne w sprawach dot. przyznania pomocy finansowej prowadzone były terminowo**, w tym rodzinny wywiad środowiskowy lub jego aktualizacja. Decyzjom nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

Dokumentacja nie zawierała jednak wszystkich niezbędnych informacji, nie była planowana praca socjalna. Wywiady nie zawierały pełnych informacji o sytuacji klientów. Z poz. 1 z zasiłków stałych – brak szczegółowych informacji o możliwościach samodzielnego poruszania się klienta (wywiad z 02.11.2015 r.). W planie pomocy (poz. 2 z zasiłków stałych) brak informacji, o kontakcie klienta z lekarzem (ból kikutów ograniczających noszenie protez). W ramach pracy socjalnej, (akta 1 i 2 z zasiłków stałych) znajdowały się zapisy m.in.: „rozmowa dotycząca trudności finansowych”, „rozmowa dotycząca zachowania trzeźwości i podjęcia leczenia”. Przytoczone wpisy w planie pomocy m. in. rodzaje świadczeń pieniężnych, rozmowa dotycząca: trudności finansowych, zachowania trzeźwości, nie są celami, lecz działaniami do niego zmierzającymi. Plan pomocy powinien zawierać wszystkie niezbędne elementy konstrukcyjne, które zostały wskazane w wytycznych zawartych

w opracowanym przez pracowników WPS „Raportie z oceny sposobu planowania pomocy klientom” http://www.lubuskie.uw.gov.pl/polityka_spoeczna/aktualnosci_polityka_spoeczna/st:10.html

[Dowód: akta kontroli str.18-129]

Badana dokumentacja wykazała, że pomoc przyznana klientom zasiłków stałych oraz usług opiekuńczych nie była adekwatna do ich sytuacji i potrzeb. Brak zabezpieczenia opieki, szczególnie klientom leżącym, niesprawnym ruchowo, czy też umysłowo – może zagrażać ich bezpieczeństwu. Dokumentacja tych osób nie zawierała wszystkich niezbędnych informacji o ich sytuacji. Nie planowano ewentualnej pracy socjalnej. Właściwie natomiast zorganizowano wsparcie osobom bezdomnym. Tutaj również nie stosowano dokumentów planistycznych. Tym samym kontrolujący uznają, że zalecenie o treści „Osobom o ograniczonej sprawności, którym przyznano usługi opiekuńcze, rozszerzyć pomoc o inne formy w oparciu o udokumentowaną ocenę ich potrzeb i możliwości funkcjonowania w środowisku” zrealizowano częściowo.

Ad. 2 Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16 do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Ustawodawca uwarunkował tym samym skierowanie osoby do domu pomocy społecznej od rozpoznania jej możliwości funkcjonowania we własnym środowisku, z wykorzystaniem innych form wsparcia. W celu zbadania tego zagadnienia oraz zbadania sposobu realizacji zalecenia dot. prowadzenia postępowania w sprawie kierowania do domu pomocy społecznej w oparciu o zapisy kpa i zapewnienia stosownego wsparcia osobom do chwili umieszczenia w placówce analizie poddano akta osób które skierowano i którym odmówiono w badanym okresie pobytu w domu pomocy społecznej. Postępowanie w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej należy prowadzić bez zbędnej zwłoki, dla zapewnienia osobom wsparcia właściwego do ich potrzeb i bezpieczeństwa.

Ustalono, że w 2016 r. w domach pomocy społecznej przebywało 6 mieszkańców gminy Stare Kurowo a koszt pobytu wyniósł 139.783,06 zł. Na dzień kontroli w domach pomocy społecznej przebywały 4 osoby, na które gmina wydatkowała 6.866,29 zł. miesięcznie. Na 2017 r. na ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy domach pomocy zaplanowano 185.000,00 zł.

Na podstawie analizy rejestru ustalono, że w roku 2016, wpłynęły 2 wnioski o skierowanie do domu pomocy społecznej, wydano 2 decyzje kierujące (w 2017 roku, do dnia kontroli – nie wpłynął żaden wniosek). W kontrolowanych okresie nie stwierdzono

decyzji odmownych w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej. Przeanalizowano dokumentację osób, które złożyły wnioski i zostały umieszczone w 2016 r. domu pomocy społecznej. Osoby w wieku 76 i 81 lat, samotne.

Wnioski o skierowanie do placówki przyjmowane były w wersji papierowej i zgłaszane ustnie - pracownik socjalny sporządzał je na opracowanym druku „*Wniosek ustny o pomoc*”. Z powodu choroby klient wniosek podpisał w czasie wizyty pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania.

Ustalono, że w związku z wnioskami o skierowanie do domu pomocy społecznej zachowano terminy przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, wydania decyzji kierujących jak i o umieszczenie w placówce. W przypadku 1 osoby (76 lat) – w ciągu miesiąca, w przypadku drugiej osoby (81 lat) okres oczekiwania określono na około rok. Klientka jest osobą przewlekle somatycznie chora, do chwili umieszczenia w DPS przebywa w ZOL skąd ma zostać przewieziona bezpośrednio do Domu Pomocy Społecznej. W trakcie oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej klienci mieli zapewnioną pomoc – jedna osoba w ZOL, druga osoba pomoc rodziny i usługi opiekuńcze. W dokumentacji brak informacji dlaczego placówką, w której ma zostać umieszczona klientka jest DPS Dobiegniew, gdzie czas oczekiwania w tym czasie wynosił ok. roku.

Ośrodek przeprowadzał postępowanie alimentacyjne u osób zobowiązanych. Z członkiem rodziny, synem (1 osoby) podpisywano umowę z dnia 30.12.2016 r. o partycypację w kosztach utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej. Wysokość odpłatności określono na kwotę w wys. 1.680,13 zł (kwota dochodu z wywiadu – 6.500 zł). Z analizy wywiadu – (część II, dotyczy osób, o których mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej) przeprowadzonego z synem klientki wynika, że pracuje na stałe zagranicą (w czasie pobytu w Polsce mieszka w domu matki), jest to praca dorywcza, z której uzyskuje dochód w kwocie 6.500 zł miesięcznie. Deklaruje ponosić odpłatność za pobyt matki w DPS. Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, 70% kosztu utrzymania w placówce pokryje osoba ze swojego świadczenia emerytalnego.

W ocenie kontrolujących dochód uzyskiwany przez syna z pracy dorywczej nie gwarantuje stałej wysokości wnoszonej opłaty za pobyt matki w DPS. Ponadto obciążenie odpowiedzialnością jednego podmiotu (w tym wypadku syna), z pominięciem odpowiedzialności gminy za wnoszenie opłaty uzupełniającej może być zbyt obciążające, nie dające gwarancji ciągłości opłaty za pobyt mieszkanki w DPS.

Odbiór decyzji odbywał się za potwierdzeniem odbioru, jednocześnie decyzjom nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

[Dowód: akta kontroli str.130-208]

Zalecenie dotyczące prowadzenia bez zbędnej zwłoki postępowania w sprawie kierowania do domu pomocy społecznej dla zapewnienia osobom wsparcia właściwego do ich potrzeb i bezpieczeństwa zostało zrealizowane częściowo.

Analiza wykazała, że Ośrodek szybko i bez zbędnej zwłoki rozpatrzył wnioski i wydawał decyzje administracyjne w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej. Przewlekłe prowadził postępowanie z zakresie umieszczenia osoby w dps. Nie rozpoznał możliwości zapewnienia miejsca w innych placówkach, w których można było umieścić osobę bez konieczności długiego oczekiwania. Z dokumentacji nie wynika, że z ważnych powodów osobistych czy rodzinnych klientka powinna zostać skierowana a następnie umieszczona w Domu Pomocy Społecznej w Dobiegniewie.

Ad. 3. Dienne formy pomocy świadczone osobom zależnym.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych jako ustawowe zadanie obowiązkowe gminy może być realizowane w różnych alternatywnych formach m.in. jako dom dziennego pobytu, mieszkania chronione, rodzinny dom pomocy. Niektóre z tego typu inicjatyw mogą zastąpić również pobyt w domu pomocy społecznej. Ustalono, że na dzień kontroli Gmina nie posiada alternatywnych rozwiązań dla osób potrzebujących tego typu wsparcia. Odnosząc się do zaleceń pokontrolnych „rozważyć rozwój alternatywnych do usług opiekuńczych, czy pobytu w placówkach całodobowych form pomocy (dom dziennego pobytu, rodzinny dom pomocy, mieszkania chronione itp.” wydanych (w dniu 27 kwietnia 2016 r.), na skutek przeprowadzonej kontroli problemowej (PS-I.431.2.1.2016.TOzi) w jednostce, zarówno Kierownik Ośrodka (pismo z dnia 17.05.2016 r.), jak i Wójt Gminy (24.06.2016 r.) stoją na stanowisku, że ze względu na brak środków w budżecie gminy nie mogą zrealizować zalecenia dotyczącego „rozważenia rozwoju alternatywnych do usług opiekuńczych dziennych form pomocy”. Brak w badanej dokumentacji dowodów w sprawie podejmowania korespondencji, rozmów i innej aktywności w kierunku rozwoju alternatywnych, dziennych form wsparcia seniorów. Ocenę możliwości realizacji zalecenia oparto wyłącznie o sytuację finansową gminy.

W trakcie kontroli Kierownik wyjaśnił, że Ośrodek współpracuje z organizacjami pozarządowymi działającymi w Gminie na rzecz osób starszych, chorych i niepełnosprawnych. Ze względu na konieczność zapewnienia usług opiekuńczych – współpracuje z Fundacją na Rzecz Rozwoju Zasobów Ziemi Dobiegniewskiej – Centrum Integracji Społecznej z siedzibą w Starym Kurowie – zlecenie świadczenia usług. Ośrodek współpracuje z Ochotniczą Strażą Pożarną w zakresie kwalifikowania do bezpłatnej żywności z Banku Żywności. Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje również z Ośrodkiem Zdrowia w zakresie konsultacji medycznych i opieki pielęgniarstwa. Z inicjatywy kierownika OPS we współpracy z Ośrodkiem zdrowia oraz Urzędem Gminy realizowana jest akcja społeczna „Karta życia”, której adresatami są osoby starsze, schorowane i samotnie zamieszkujące. Projekt zakłada umieszczenie ważnych informacji o seniorze w specjalnie oznakowanej kopercie, umieszczonej w jednym wspólnym dla wszystkich uczestników kampanii miejscu tj. lodówce, opatrzonej również specjalną naklejką. W kopercie znajdują się informacje o stanie zdrowia seniora oraz kontakty z bliskimi. Kampania społeczna ma ułatwić pracę służbom ratunkowym przy udzielaniu pomocy medycznej oraz zapewnić szybki kontakt

z najbliższymi seniora. Do dnia kontroli rozdano 65 kart (w 2015 r. rozdano 34 karty; w 2016r. - 25 kart oraz w 2017 r. - 6 kart).

Ponadto, w ramach działań gminy na rzecz osób starszych (pośrednio dot. osób o ograniczonej samodzielności) - Ośrodek współpracuje ze Stowarzyszeniem Środowiskowy Klub Seniora „Tęcza, członkiem którego jest pracownik Ośrodka Pomocy Społecznej. W ofercie Klubu są m.in. prowadzone działania edukacyjno-informacyjne dla tej grupy osób.

Kierownik Ośrodka wykazał aktywną współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami. Jest to w ocenie kontrolujących dobra praktyka polegająca na włączeniu lokalnych środowisk do aktywizacji osób starszych. Nie udokumentowano działań podejmowanych na rzecz utworzenia szerokich form wsparcia na bazie tej współpracy.

[Dowód: akta kontroli str. 209-210]

Zalecenie dot. rozważenia rozwoju alternatywnych do usług opiekuńczych, czy pobytu w placówkach całodobowych form pomocy zostało zrealizowane częściowo. Nie uwzględniono pozafinansowych możliwości i zasobów lokalnych.

Ad. 4. Warunki do realizacji zadań.

Ośrodek Pomocy Społecznej ma swoją siedzibę na pierwszym piętrze budynku, bez windy. Zajmuje trzy pomieszczenia. Jedno pomieszczenie Kierownika, jedno zajmuje trzech pracowników realizujących świadczenia rodzinne i trzecie pomieszczenie zajmuje czterech pracowników – trzech pracowników socjalnych oraz asystent rodziny. Brak pomieszczenia, gdzie można byłoby przyjąć osobę zgłaszającą się o pomoc aby umożliwić jej swobodne przedstawienie problemu, zapewnić intymność. Na parterze znajduje się dzwonek przyzywowy, umożliwiający osobom niepełnosprawnym oraz mającym trudności w poruszaniu się po schodach wezwanie pracownika na parter. Z powodu małej liczby pomieszczeń oraz barier architektonicznych Ośrodek nie posiada warunków lokalowych do pełnej realizacji ustawowych zadań przez pracowników socjalnych. W tej sprawie Gmina planuje w poprawić warunki lokalowe Ośrodki po reorganizacji Gimnazjum.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ust.11 i ust. 12 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi, iż: *ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.* Ponadto, zgodnie z ust.12 - *ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.*

W toku kontroli ustalono, że w Ośrodku Pomocy Społecznej w Starym Kurowie zadania z zakresu pomocy społecznej realizują 4 osoby, tj. Kierownik i 3 pracowników socjalnych świadczących pracę socjalną w 3 rejonach opiekuńczych. Ośrodek spełnia określony w art.110 wskaźnik zatrudnienia - na 1 pracownika socjalnego przypada **1.382** mieszkańców (*Gmina Stare Kurowo liczy 4.118 mieszkańców- wg stanu na koniec czerwca 2016r. - GUS*). Ponadto w Ośrodku zatrudnione są 3 osoby realizujące zadania z zakresu: świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego i asystenta rodziny.

Zarówno Kierownik jednostki jak i pracownicy socjalni posiadają kwalifikacje zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej (art. 122, art. 116). Ponadto stwierdzono, że zgodnie z art. 119 ust.2 pkt 6 cyt. ustawy o pomocy społecznej, wszyscy pracownicy socjalni podnoszą swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach m.in. wywiady środowiskowe; pracownicy pomocy społecznej wobec agresywnych zachowań, kompleksowe warsztatowe szkolenie dla członków ZI oraz pracowników socjalnych, seminarium handel ludźmi – aspekty ścigania, prewencji oraz udzielania wsparcia jego ofiarom, zasady bezpiecznego kontaktu z osobą z zaburzeniami psychicznymi, sposoby postępowania w sytuacji kryzysowej, zawieranie kontraktów socjalnych w praktyce.

[Dowód: akta kontroli str.211-221]

Nie stwierdzono uchybień w zakresie kwalifikacji kierownika, pracowników socjalnych oraz wskaźnika zatrudnienia. Posiadane zasoby lokalowe nie stwarzają właściwych warunków do realizacji zadań pomocy społecznej (w tym bariery architektoniczne).

WNIOSKI:

1. Gmina realizuje realizuje zadania w formie usług opiekuńczych.
2. Pomoc przyznana klientom zasiłków stałych oraz usług opiekuńczych nie była adekwatna do ich sytuacji i potrzeb (stwierdzono również braki w rodzinnych wywiadach środowiskowych).
3. Brak pełnego rozpoznania potrzeb osoby bezdomnej.
4. W pracy z klientem nie stosowano dokumentów planistycznych (planu pracy socjalnej, indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności)
5. Szybko i bez zbędnej zwłoki rozpatrzono wnioski i wydano decyzje administracyjne w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej.
6. Przewlekłe prowadzono postępowanie z zakresie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej (nie rozpoznano możliwości zapewnienia miejsca w innej placówce).
7. Ustalając opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej nie uwzględniono wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za wnoszenie opłaty uzupełniającej, w tym gminy.
8. Nie udokumentowano aktywności w kierunku rozwoju alternatywnych, dziennych form wsparcia seniorów w oparciu o współpracę z organizacjami lokalnymi. Brak działań oparto wyłącznie o sytuację finansową gminy.
9. Usługi opiekuńcze organizowano poprzez aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

14 Fil

gh

10. Ośrodek szeroko współpracuje z lokalnymi instytucjami/organizacjami w zakresie bieżących form aktywizacji osób starszych.
11. Gmina zapewnia warunki do realizacji zadań w zakresie wskaźnika zatrudnienia i kwalifikacji pracowników socjalnych, i ich podnoszenia.
- wnioski zawarte w pkt 4, 7, 8 stanowią uchybienia. w pkt 2, 3, 6 istotnie uchybienia.

Wnioski zawarte w pkt 5, 9, 10 skategoryzowano jako dobre praktyki.

Do rozważenia poprawa warunków lokalowych, w tym wyodrębnienie pomieszczenia zapewniającego intymność w rozmowie z klientami, likwidacja barier architektonicznych.

Ocena realizacji zaleceń wydanych na skutek przeprowadzonej kontroli problemowej w jednostce w dniu 27 kwietnia 2016 r.

Nie oceniono zalecenia dot. zabezpieczenia stosownych pełnomocnictw, upoważnień w przypadku, gdy sprawę załatwia inna osoba niż klient - z uwagi na brak takiego przypadku w okresie objętym kontrolą.

Pozostałe zalecenia zostały zrealizowane częściowo, z uchybieniami.

Odpowiedzialność za uchybienia w kontrolowanym zakresie ponosi Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Kurowie.

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu do książki kontroli pod nr 18.

Pouczenie

Na podstawie § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki

podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje Wójt Gminy Stare Kurowo, Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Kurowie oraz WPS LUW a/a.

Kontrolujący:

Kierownik:

ST. INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Teresa Ozimek
.....

Teresa Ozimek

Starszy Inspektor Wojewódzki

ST. INSPEKTOR
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Krzysztof Frisoli
.....

Krzysztof Frisoli

Inspektor Wojewódzki

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Starym Kurowie

Wioletta Zakrzewska-Jarmuszkiewicz
.....

Wioletta Zakrzewska - Jarmuszkiewicz

Stare Kurowo, dnia *07 grudnia* 2017 r.

Gorzów Wlkp., dnia *19. października*.... 2017 r.